

*До спеціалізованої вченої ради
ДФ ДФ 13.081.2023
Одеського Національного університету
імені І. І. Мечникова*

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора юридичних наук,
професора Гаран Ольги Володимирівни
на дисертацію СВЯТОШНЮКА СЕРГІЯ СЕРГІЙОВИЧА
на тему:**

**"Цивільно-правове регулювання надання фінансових послуг в
Україні",
подану до захисту на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми дослідження. Слід констатувати, що дисертація Святошнюка Сергія Сергійовича присвячена актуальній та недостатньо дослідженій у вітчизняній науці цивільного права темі «Цивільно-правове регулювання надання фінансових послуг в Україні»

Актуальність надання фінансових послуг полягає у тому, що надання різноманітних видів фінансових послуг має значення у залежності від потреб споживачів та ситуації на ринку. Так, надання банківських послуг у світі, де безготівкові платежі та онлайн-банкінг стають все популярнішими; банки надають широкий спектр банківських послуг, включаючи кредитування, зберігання коштів, видачу банківських гарантій та інші. Зокрема, наприклад, говорячи про актуальність надання послуг зі страхування – з розвитком технологій та зростанням ризиків, таких як кіберзлочини та природні катастрофи, страхування залишається актуальним для захисту від можливих втрат. Особливої уваги заслуговують електронні фінансові послуги, що розглянуті також у дисертаційному дослідженні.

Водночас сьогодні цивільне законодавство України перебуває на шляху реформування, що здійснюється в контексті приведення

національного законодавства до законодавства Європейського Союзу. Для цього доцільно переглянути сучасні концепції цивільно-правового регулювання відносин, що виникають з надання фінансових послуг. Так, наприклад, у дисертаційному дослідженні були розглянуті Директиви ЄС щодоособливостей правового регулювання надання фінансових послуг.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що висновки і пропозиції, сформульовані в дисертації, можуть бути використані у: науково-дослідній діяльності – для подальшої розробки теоретичних і практичних проблем цивільно-правового регулювання відносин, що виникають з цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг (Акт впровадження Одеського Національного університету імені І. І. Мечникова, Довідка про впровадження СК АРХ, Довідка про впровадження УКРСИБАНКУ, Довідка про впровадження ЮК ДіджилО); правотворчій діяльності – для вдосконалення чинного цивільного законодавства України у сфері правового регулювання відносин, що виникають з договору про надання фінансових послуг; навчальному процесі – при викладанні навчальних дисциплін: «Цивільне право», «ІТ-Право», «Фінансове право», тощо. (Акт Одеського Національного університету імені І. І. Мечникова).

Ступінь обґрутованості положень і висновків дослідження. Дисертаційна робота Святошнюка Сергія Сергійовича характеризується оптимальною, продуманою дослідницькою стратегією та логікою розв'язання проблем, що притаманні науковому аналізу. Змісту дисертації притаманна методична і концептуальна цілісність, гармонійність наукового викладу, в цілому позбавленого однобічних чи категоричних висновків. Автор показав себе вдумливим, принциповим, уважним до деталей науковцем, який ретельно провів аналіз досліджуваних питань.

Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені у дисертації, мають достатній ступінь обґрутованості, оскільки базуються на

теоретичних працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених – представників науки цивільного права. Зокрема, теоретичною основою дисертаційного дослідження є наукові праці українських і зарубіжних вчених із загальнотеоретичної юриспруденції, цивільного права, економіки та інших галузей права.

Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими. Вони зроблені з використанням загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання.

Об'єкт і предмет дисертаційного дослідження визначені відповідно до встановлених вимог та дозволяють всебічно проаналізувати проблему, не виходячи за межі наукової спеціальності.

Архітектоніка дисертаційного дослідження дозволяє автору комплексно, системно розкрити різні аспекти цієї теми. У вступі обґрунтується актуальність теми дослідження, її зв'язок з науковими програмами, планами і темами, визначається об'єкт і предмет, мета та основні завдання дисертаційного дослідження, його методологічна основа, наукова новизна, теоретичне та практичне значення одержаних результатів тощо. Розділ перший дисертаційної роботи присвячений дослідженню основних теоретичних положень щодо визначення поняття, видів та принципів надання фінансових послуг.

У другому розділі автором досліджуються договірні зобов'язання з надання фінансових послуг, їх класифікація, підстави для укладення зміни та припинення вказаних договірних зобов'язань.

Третій розділ включає питання, які досліджуються автором, щодо особливостей надання фінансових платіжних послуг в Україні.

У Висновках викладено найбільш вагомі наукові результати дисертаційного дослідження.

Дисертація виконана на достатньо високому науковому рівні та належно оформлена. Основні теоретичні та практичні висновки,

положення та пропозиції дисертаційного дослідження викладені у 6 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, зокрема одну статтю опубліковано в журналі, що входить до міжнародної наукометричної бази WebofScienceCoreCollection та 10 тезах доповідей на наукових та науково-практичних конференціях та круглих столах.

Дисертація написана грамотно, сприймається легко і з інтересом. Список використаних джерел оформленний відповідно до встановлених вимог, зауважень не викликає.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертація є першим у вітчизняній науці цивільного права спеціальним комплексним дослідженням цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг в Україні.

Цікавим є висновок автора про те, що механізм цивільно-правового регулювання надання фінансових послуг – це зумовлена особливостями предмету і методу цивільно-правового регулювання сукупність цивільно-правових засобів, використовуючи які здійснюється спеціально-юридичний вплив на поведінку учасників правовідносин, в рамках яких надаються фінансові послуги.

Заслуговує на увагу висновок про те, що трактування фінансової послуги як діяльності дозволить узгодити визначення фінансової послуги, надане у Законі України від 14.12.2021 р. «Про фінансові послуги та фінансові компанії» із загальними положеннями про послуги, закріпленими у главі 63 Цивільного кодексу України та доктринальними положеннями, які характеризують послугу як об'єкт цивільних прав;

Крім того, в дисертаційному дослідженні є багато інших цікавих висновків та пропозицій.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Враховуючи викладене, можна констатувати високий теоретичний рівень представленої дисертації та її практичне значення. При цьому, як і будь-

яке оригінальне дослідження, воно має окремі дискусійні положення. У зв'язку з цим, слід звернути увагу наукової громадськості на деякі дискусійні моменти та спірні положення дисертаційного дослідження Святошнюка Сергія Сергійовича.

Докладне дослідження автором питань щодо поняття, підстав, умов надання фінансових послуг, а також виявлення особливостей їх видів, дає достатні підстави зробити загальний висновок, що зміст дисертації в повній мірі розкриває тему роботи та питання плану дослідження, завдяки чому можна вважати її завершеним науковим дослідженням в цілому.

Проте, в дисертації є певні недоліки, а також окремі положення і проблеми, які можуть стати підґрунтам для дискусій:

1) На нашу думку, робота тільки виграла б, якщо б при розгляді підрозділу 3.2, де було досліджено особливості надання фінансових платіжних послуг в Україні, та наведено декілька прикладів із законодавства зарубіжних країн, автор розглянув би більше положень щодо особливостей надання фінансових платіжних послуг у зарубіжних країнах.

2) У дисертаційному дослідженні розглянуте питання щодо діджиталізації фінансових послуг. При публічному захисті цікавим було б розкрити питання щодо особливостей захисту прав при наданні та споживанні окремих видів «діджиталізованих» фінансових послуг у мережі Інтернет.

3) При дослідженні питань щодо особливостей надання окремих видів фінансових послуг, доцільно було б навести більше прикладів аналізу зарубіжної практики, щодо вирішення теоретичних та практичних проблем. Тому роботу збагатив би аналіз норм законодавства зарубіжних країн на предмет їх можливого врахування при оновленні національного законодавства.

Наявність дискусійних питань не впливає на загальну позитивну оцінку реалізованої автором наукової роботи. Зазначені зауваження до положень дисертації, що виносяться на захист в цілому не впливають на позитивну оцінку роботи, натомість спрямовані на спонукання дисертанта до подальших поглиблених наукових досліджень в майбутньому, вони можуть стати предметом наукових дискусій науковців та практичних працівників. Отже, зазначені недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Висновок щодо рецензованого дослідження. Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України. Для її тексту характерний формально-логічний спосіб викладення матеріалу, робота є логічно завершеною і характеризується єдністю форми і змісту та свідчить про особистий внесок дослідника в юридичну цивілістичну науку.

Дисертація С. С. Святошнюка є самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке містить нові теоретичні положення й висновки, результати необхідних наукових узагальнень предмета, що досліджується, практичні рекомендації, які в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що має суттєве значення для науки цивільного права України. Тема і зміст дисертації загалом відповідають спеціальності 081 «Право».

Таким чином, дисертаційне дослідження «Цивільно-правове регулювання надання фінансових послуг в Україні» підготовлено відповідно до нормативних вимог до дисертаційних робіт, а її автор – Святошнюк Сергій Сергійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право».

Рецензент:

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного
та господарського права
Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова

Підпис громад.	Ольга Гаран
посада	професора
ЗАВІРЯЮ:	
Проректор ОНУ імені І. І. Мечникова	
Запорожченко О. В.	

Ольга ГАРАН